

היום נלמד בעזרת ה':

עירובין דף יג

במשנה (דף יא) הובאה מחלוקת משולשת מבי מחלוקתם של ב"ש וב"ה. בין ת"ק, תלמיד בשם ר' ישמעאל, ורבי עקיבא. הגמרא מבררת במה נחלקו ת"ק ורבי ישמעאל.

אמר ר"ע שלא יתכן שאמר רבי ישמעאל שהוא חכם גדול דבר זה, אלא התלמיד אמר את זה מעצמו, אמנם הלכה כאותו תלמיד. בדבריו ש"הלכה" כמותו רצה ר"ע רק לעודד את התלמידים, אבל לא חשש שיפסקו הלכה כך שהרי אמר בתחילה שרבי ישמעאל לא היה אומר דבר כזה. וכלומר שהתלמיד דיבר דברים שיש בהם טעם אפילו שאין הלכה כן.

קנקנתום: קנקנתום הוא צבע שחור שמכניסים אותו לתוך הדיו של כתיבת סת"ם. לקנקנתום ישנה מעלה שהוא צבע שאינו נמחק. אך מעלה זו היא גם חיסרון כיון שיש דעה שצריך לכתוב סת"ם רק בכתב שיכול להימחות. ובפרט ב'מגילת סוטה' – הקלף שעליו כותבים את פרשת סוטה ומוחקים אותו לתוך המים המרים – מוכרחים לכתוב בדיו שאפשר למוחקו.

נחש, ושמונה שרצים. התורה טימאה שמונה שרצים שהנוגע בהם במותם יטמא. ואלו הן: החולד, העכבר, הצב, האנקה, הכח, הלטאה, החומט, והתנשמת. רבינא רצה לומר קל וחומר בשביל לטהר את השרץ. ומה נחש שבנשיכתו הורג בני אדם ומרבה טומאה בעולם ובכל אופן אינו נמנה בין השמונה שרצים וטהור, שרץ שאינו כן אינו דין שהיה טהור? הגמרא דוחה שעקיצת הנחש אינה רלוונטית לענין, והיא כמו קוץ שאנשים נתקלים בו ומתים ועדיין הקוצים נשארים טהורים.

מפני מה זכו בית הלל שהלכה כמותם? מפני שסבלנים ועניים היו, ולומדים את דבריהם ודברי ב"ש, ולא עוד אלא שמקדימים דברי ב"ש לדבריהם. כמו בסיפור שסיפרו ב"ה על הזקנים שביקרו בסוכה של רבי יוחנן בן חורנית: 'שהלכו זקני ב"ש (ואח"כ) וזקני ב"ה'.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית. ב"ש פוסלים את הסוכה כי אנו חוששים שמא ימשך אחר השולחן ויאכל מחוץ לסוכה. וב"ה מכשירים.

כל הדוחק את השעה - מתייגע להעשיר ולהתגדל ורואה שאינו מצליח, ואעפ"כ חוזר והולך למרחקים ומכניס עצמו לגבוהות – שעה דוחקתו. וכל הנדחה מפני השעה שעה עומדת לו.

נוח לו לאדם: מצד אחד נוח ועדיף לו לאדם שלא נברא יותר מאשר להיבראות, כיון שכשנברא הוא עלול לעשות עבירות. מצד שני נוח לו יותר להיבראות כיון שהוא יכול לקיים מצוות.

נמנו וגמרו שנוח לו שלא נברא אבל עכשיו שנברא יפשפש במעשיו שעברו כבר וימשמש במעשיו שעתיד לעשות (ע"פ הריטב"א).

משנה: הקורה צריכה להיות רחבה כדי לקבל אריח שהוא חצי לבינה שאורכה שלושה טפחים, וכלומר שהיא צריכה להיות רחבה טפח (אף שאריח אורכו טפח וחצי, ויבואר בגמרא).

גם כשהקורה עקומה כקשת רואים אותה כאילו היא ישרה. וגם כשהקורה עגולה כגזע עץ שהאריח אינו יכול לעמוד עליה, רואים אותה כמרובעת. ואם יש בהיקף הרדיוס של הגזע שלושה טפחים – בחשבון הנדסי נמצא יש בקוטרו טפח, ואז הקורה כשירה.